

MIRA PERIĆ KRALJIK***DRAMSKO ISTRAŽIVANJE SA STUDENTIMA
PREDŠKOLSKOGA ODGOJA**

Svake godine sa studentima predškolskoga odgoja iz predmeta lutkarstvo i dramsko scensko stvaralaštvo pokušavam stvoriti male *dramsko životne odgojne radionice*. Studenti budući odgojitelji moraju se osposobiti za poticanje i razvijanje dječjega dramskog i scenskog stvaralaštva za organiziranje i provođenje raznovolikih oblika dramskih i scenskih igara s djecom predškolske dobi, a cilj lutkarstva primjena je lutke u odgojnom procesu.

Dramske su igre primjerene i školskoj i predškolskoj djeci. Praksa je pokazala da su dramske igre podjednako uspješne u svim razredima osnovne i srednje škole, naravno, najviše u izvannastavnim aktivnostima i to recitatorskim i dramskim družinama, uključujući i lutkarske družine. Posebice su dramske igre primjerene djeci predškolske dobi. Da bi se studenti, budući odgojitelji, uspješno bavili dramskim igrama, a i dramskim istraživanjima, potrebno je da im se na studiju osvješčuje vrijednost i uloga takvih igara. Držim da je u tu svrhu najkorisnije studentima posvijestiti svoju nadarenost i sklonost prema dramskim igrama. Zato već niz godina sa studentima Visoke učiteljske škole – Predškolski odgoj provodim dramske igre i dramsko posvješćivanje na trima razinama: ZAMISLITI – DOŽIVJETI – IZRAZITI. Radeći sa studentima uočila sam njihovo oduševljenje, interes i radost u radu, što je u konačnici urodilo igrokaznom/lutkarskom predstavom. Cilj dramskih igara jest opuštanje i oslobađanje tijela, mašte i riječi, a u konačnici cilj je igrokazna predstava.

Da bismo postigli postavljeni cilj, mogu se provoditi ove vježbe:

1. vježbe opuštanja tijela,
2. igre upoznavanja,
3. igre koncentracije,
4. igre artikulacije i oslobađanja glasa u prostoru,
5. igre "kad bi... ",
6. igre za razvoj mašte,
7. igre zadanoga scenskoga razgovora,
8. igre u potpunoj tišini i
9. ritmičke igre.

* Mira Perić Kraljik, diplomirana glumica, stručni suradnik, Visoka učiteljska škola u Osijeku

Nakon svake dramske igre potrebno je razgovarati što se htjelo i što se postiglo. U razgovoru sudjeluju svi studenti, koji žele, iznoseći svoje zapažanje, mišljenje, primjedbe i prijedloge. Cijeli je rad dramskih igara timski, pa se u svakom trenutku sudionicima posvjećuje upravo njihova važnost i uloga u stvaranju konačne lutkarske predstave.

Sve se navedene igre mogu ponavljati na različitim dobnim razinama, a mogu se i prilagođavati i mijenjati. Nakon toga djeca/učenici/studenti spremni su, a i željni, za rad na tekstu. Ističem da se tekst može stvarati tijekom dramskih igara, a može se raditi na već postojećem tekstu. Često se na početku dramskih igara ne zna kakva će biti predstava, o čemu će govoriti, koji će likovi sudjelovati i itd. To se sve otkriva u dramskim igrama, koje malo-pomalo prerastaju u predstave.

Navodim nekoliko tekstova koji su izrasli kao rezultat dramskih igara. Autori tekstova jesu studenti Predškolskog odgoja Visoke učiteljske škole Osijek i profesorica Mira Perić Kraljik.

Sve lutke sami izrađujemo!

VAŽNO JE SUDJELOVATI, A NE POBIJEDITI!

Uloge:
Puž Toni
Zec Spiker
Puž Janoš
Puž Žak

ZEC SPIKER: Dobar dan dječice draga, dobra i mila! Ja sam Zec Spiker, među zečevima prava sila! Javljam se s «Brzog Gonzalesa» trkališta, uskoro ćete vidjeti što je prava fešta! Tri velika natjecatelja danas su s nama, ponosno su došli bez imalo srama; redom, iz Francuske nam stiže puž Žak, ljudi taj puž vam je stvarno mrak! (hura za Žaka!) Toni, moćni puž, iz Italije nam stiže, eno ga, već prema startu gmiže! (hura za Tonija!) A zadnji, ali ne imanje bitan, sitan i dinamitan, puž Janoš iz Mađarske! (hura za Janoša!) A sada draga djeco, neka trka počne, ma pogledajte samo te njihove noge moćne! Vidim da su već dobro zagrijani i spremni, zato: Ajmo! Jedan, dva, i kreni! Krenuše već puževi, jure sto na sat, ma ljudi, čini se da će to biti pravi rat! Ljudi moji, trka ova uzela je maha, al sve mi se čini da Žaku ponestaje daha! A naš Talijan Toni juri ko' bez glave, izgleda da mu je važno samo doći do slave! A Mađar Janoš kašlje kao lud, bit će da je uzalud sav njegov trud! Žarki duh borbe u njima se budi, bit će ovo luda trka, dobri moji ljudi!

ŽAK: (uspuhano) Sto mu mrkvica, nemam više zraka, gdje li je taj cilj, u čemu je kvaka?

TONI: Nećeš prije mene, ti Francuzu jedan, tako uspuhan baš izgledaš mi bijedan!

JANOŠ: (kašlje) Što sam malo bolan, nisam jadan kriv, al' nadam se da ću na cilj stići živ! Kih, Kih!

ZEC SPIKER: (hoda kraj njih) Ajmo vas trojica, puževi balavi, naprijed, ne dajte da vas trka zadavi! Evo cilja skoro na vidiku, al' eno vidim onesviještenu priliku! Da, ljudi! Naš Janoš izvrnuo je roge, a i Tonija već pomalo bole noge! Žak je ostao na pola staze, osjeća se ko' da mu po plućima gaze! Djeco, ljudi, kraj je lude trke, al' ne brinite, neće biti frke! Da čujemo što kažu puževi naši jer ih trka možda već pomalo straši!?

ŽAK: Živ sam djeco i dobro se osjećam, al' tko će pobijediti uopće ne predosjećam!

TONI: Dragaa djeco, da ne bi bilo krvi, najbolje da svi budemo prvi!

JANOŠ: (osviješten) slažem se u potpunosti s tobom dragi druže, jer pluća mi ne bi ni izdržala duže! Salo mi smeta, kila malo previše moram smanjiti jelo i kolače ne jesti više.

ZEC SPIKER: Eto djeco, gotova je utrka rekoh vam da neće biti frka! Nagradu dodjeljujem sada svima njima, neka budu uzori svim ostalim puževima. Sva trojica će pobjednici biti, jer važno je sudjelovati, a ne pobijediti! Ako nekada negdje ugledate da nešto svjetluca u travi, to medalje su puževa naših, jer oni su genijalci pravi!

NAJBOLJA U CARSTVU ŽELIM BITI

LIKOVİ:

KOKOŠ – MARICA

SVINJA – BARICA

SVRAKA – ANICA

PRIPOVJEDAČ:

U jednom malom seoskom dvorištu jedna kokoš je imala haljinu raskošnu jer pripremao se bal u carstvu susjednom željela se pokazati jednostavno prekrasnom. I druge životinje na bal su se spremale jedna je svinja naručila cipele, al' ... premale u haljinu se htjela uvući jedna svraka al' umalo joj je ponestalo zraka.

KOKOŠ:

«ŽELIM BITI NAJLJEPŠA NA TOM BALU
JER ODUVIJEK SANJAM DA IMAM ONU KRUNU MALU,
NAJBOLJA U CARSTVU ŽELIM BITI
I U DVORCU NAJBOLJE VINO PITI!»

PRIPOVJEDAČ:

Al' jedna je svinja problem imala
pa je svoju prijateljicu pitala:

SVINJA:

«O MARICE MOJA, POMOZI MENI
STIĆI NA BAL ZAISTA ŽELIM
OVE CIPELE TAKO SU MALENE
A JOŠ I K TOME BOJE ZELENE.»

KOKOŠ:

« NE BRINI SE, BARICE, DRAGA
POSUDIT ĆU TI MOJE CIPELE IZ GRADA
SIGURNO ĆE TI DOBRO PRISTAJATI
I SVI ĆEMO SE SAMO TEBI DIVITI.»

PRIPOVJEDAČ:

I tako je barica cipele uzela
jer je svojoj prijateljici Marici vjerovala
ali jedna svraka je isto problem imala
pa je svoju prijateljicu pitala:

SVRAKA:

«O MARICE MOJA, POMOZI MI
STIĆI NA BAL ZAISTA ŽELIM
HALJINA OVA TAKO JE MALA
SAŠITI DRUGU NE STIGNEM DO BALA.»

KOKOŠ:

«NE BRINI SE ANICE, DRAGA
POSUDIT ĆU TI MOJU HALJINU IZ PRAGA
BIT ĆEŠ NAJLJEPŠA NA TOM BALU
I SIGURNO ĆEŠ DOBITI KRUNU MALU.»

PRIPOVJEDAČ:

Jadna Anica nije ni slutila
da ju je njezina prijateljica smutila
već je pošla do svoje kuće
da tu lijepu haljinu obuče.

KOKOŠ: (zločesto i zadovoljno)

«SADA ĆU SIGURNO BITI NAJLJEPŠA
I MOJA ĆE SREĆA BITI NAJVEĆA HA, HA , HA... HA»

PRIPOVJEDAČ:

Barica je pokušavala cipele navući
nitko nije znao koliko se muči.

SVINJA:

«NI OVE CIPELE MI NEĆE ODGOVARATI
NE MOGU NI OVE CRVENE OBUTI
BAL ĆE SVAKOG TRENA POČETI
A MENE TAMO NEĆE BITI.»

PRIPOVJEDAČ:

Kada je Anica haljinu obukla

ona se sama s nje svukla.

SVRAKA:

«HALJINA JE MENI PREVELIKA OVA
A MISLILA SAM DA ĆE MI OVO BITI VEČER IZ SNOVA
BAL ĆE SVAKOG TRENA POČETI
A MENE TAMO NEĆE BITI.»

PRIPOVJEDAČ:

Od svih diva u ovoj noći
samo je Marica odlučila poći
bila je sigurna u svoju ljepotu
no, nije ni slutila da će doživjet' sramotu.
U onoj raskošnoj haljini je hodala
na pola puta o blato se posklznula
poljubila je tlo i sva se uprljala
jedna suza joj se niz lice otkotrljala.

KOKOŠ:

«NISAM SMJELA PRIJATELJICE PREVARITI
NIKADA NEĆU OVO PREŽALITI
BAL ĆE SVAKOG TRENA POČETI
A MENE TAMO NEĆE BITI.»

LJUBAVNI JADI NA LIVADI

Likovi :

Bumbar
Mara
Leptir
Mrav

BUMBAR: Ja sam stari bumbar iz Bumbargrada
u kojem milijun buba živi, radi, jede,
druži se i spava.
I svaka bubica ima svoja prava
ali se i gradskog reda pridržava.
Sigurno se pitate gdje to
mnoštvo bubica obitava.
Navečer se udobno smjeste
u kućice i zgradice
a ujutro u pet uz svaki krevet
zazvoni u sekundu točan sat.
I kad svaki sat iz svega grla
probudi svoju bubicu
tada ona u krevetu okice protrlja,

ručice i nogice prema suncu protegne,
 mlijeko iz čaše potegne,
 i prije nego što se s ostalima razgalami
 i kroz rad napravi žurnu zbrku,
 brzo se obuće, opere zube
 i napravi jutarnju gimnastiku u trku.
 Tada sat promuklim glasom
 obavijesti kako sati je šest,
 a jedna zaspala bubica
 već praznim gradom
 proširi tu vijest.

I sve bubice već su na radu
 U letu na svakom cvijetu.
 U malom Bubagrađu
 na livadi u hladu
 reći ću vam što se zbilo
 i koliko znoja se prolilo.
 Jednog jutra sletjela Bubamara
 na cvijetak mali
 i počela da se hvali.
 Vidjeli to leptir i mrav
 i zauzeli borilački stav.

MARA: Najljepša sam kukčica
 to znade cijela livada
 cvijetak svaki mene pozna
 ime moje svatko dozna.
 Crvena mi haljinica
 s mnogo crnih točkica.
 svi se dive kad me vide
 i na ljepoti mi zavide.

LEPTIR: Ah, takve ljepote svijet ne vidje
 priđi Bubamaro da te vidim bolje.
 Isplest ću ti haljinu od svile
 izgledat ćeš poput najljepše vile.
 Putovat ćemo morima
 i živjeti u dvorima.

MRAV: Što se hvališ hvalisavče jedan
 cvijeta ni jednog nisi vrijedan.
 Bubamara moja će biti,
 sa mnom vrijedno raditi
 i noćima me ljubiti.

- LEPTIR: Pusti je ti, mrave mali,
nije za nju rad u travi.
Ona je gospođica fina
i mjesto joj je uz gospodina.
Taj gospodin sam ja
leptir, kralj livada.
- MRAV: Gospodin možda jesi,
ali vrijedan zasigurno nisi.
U izobilju živim ja
i cijela moja kraljevina.
Ti, Bubamarica,
bit ćeš moja kraljica.
- BUMBAR: Priča se po gradu
dok su svi na radu
kako leptir i mrav
borbu veliku vode
i nitko od njih
ne želi da ode.
Tada odjednom Bubamara
tužnim glasom progovara:
- MARA: Što će meni dvori, vile
i haljine od svile
što će vojske da me paze
i vaše sluge da me maze
kad do moje sreće
kao da su trnjem posute staze.
- LEPTIR: A što, draga, tebi treba?
- MRAV: Da, da, što bi ti htjela?
- MARA: Meni treba pjesnička duša mlada
koja će s toplinom ljubavi i sklada
pjevat i svirat mi mnoštvo balada.
- BUMBAR: Bubamari našoj stvarno je teško.
Slušajte!!! U daljini čuje se nešto!
- PJESMA: Nije lako Bubamarcu
između tolikih Bubamara
istih boja, istih šara
znati koja je njegova Mara.

Bubamarac mora vrijeme gubiti,
sve bube redom ljubiti
Bubadaru, Bubaklaru, Bubasaru,
dok ne nađe svoju Maru!

BUMBAR: Tada Bubamarac na cvijet sleti,
primi za ruku svoju Maru
i zauvijek s njom odleti.

IVICA I ZEKO

Jednog sunčanog popodneva izađe zeko na svjež zrak. Odluči poći do svog omiljenog potočića popiti malo vode jer je bilo strašno vruće.

Zeko: Tra la la la la la la
do potoka idem ja,
vode ću se napiti,
rep ću umočiti
tra la la la la la la.

(Došavši do potočića stane vikati iz sveg glasa).

Zeko: Jao, jao meni što ću sada? Jao, jao što je ovo?

(U blizini potoka Ivica se igrao loptom i čuvši viku uputio se prema potoku. Ugleda zeku kako viče).

Ivica: Hej ti! Pa što toliko vičeš? Eno koke nesu jaja od straha.

Daj se malo stišaj. Pa što ti je?

Zeko: (malo zajeca) Znaš, ja sam ti zec.

Ivica: (drsko) Pa valjda ja znam kako izgleda zec.

Zeko: Ali ja sam mali zeko.

Ivica: (upada u riječ) Pa što onda ako si ti mali zeko?

(podrugljivo) To ne znači da možeš vikati iz sveg glasa.

Zeko: (opravdava se) Znaš, ja ovdje dolazim svaki dan.

Ivica: (upada u riječ) Ih, vrlo važno!

Zeko: (nastavlja) I ovaj potočić mi je najdraži, pa sam uvijek dolazio ovdje okupati uške i repić. To sam mislio učiniti i sada, ali pogledaj sav sam se naježio!

Ivica: I zato toliko vičeš da svo lišće opada?

Zeko: Ma ne, pogledaj taj potočić!

Ivica: Ma što ga imam gledati da još upadnem u njega. Potok kao potok!
Vrlo važno!

Zeko: Da, za tebe vrlo važno (okrene se).

Ivica: Što si rekao?

Zeko: Rekao sam da tebi to nije uopće važno, e vidiš meni ovaj potočić znači život.

Ivica: (začuđeno) Život? Ma što to pričaš? Sigurno si danas pojeo

mного mrkve, pa svašta govoriš.

Zeko: Auu ne. Ja sam vrlo ozbiljan. Pogledaj ga molim te?

Ivica: Jesam i što sada?

Zeko: Reci mi što vidiš?

Ivica: Vodu, travu, grančice, kamenčiće, limenke, kutijice od kekisa, jednu crvenu cipelu

Zeko: (zaustavlja ga naglo) Eto vidiš! Još jučer je ovaj potočić bio čist, a sad pogledaj! (počeo plakati).

Ivica: (smiruje zeka) Ma, ne plači zeko! Bit će sve u redu!

Zeko: (jeca i govori) Da mi je znati tko je ovo učinio?

A bez ovoga potočića ne mogu živjeti ni ja, a ni moji prijatelji, i svi ćemo morati otići odavde i šumica će biti pusta i više ti ovo neće biti tako smiješno.

Ivica: (ozbiljno) Znaš zeko ja se samo šalim. Oprosti ako sam te uvrijedio. Zapravo ja ne bih htio da ti odeš. Evo, reci mi što da učinim da se više ne ljutiš na mene i da ovdje ostaneš i dalje?

Zeko: Pa učini nešto s ovim potočićem! Pogledaj kako je prljav i ružan!

Ivica: Ali što?

Zeko: Pa očisti ga!

Ivica: Znam, pozvat ću moje prijatelje da mi pomognu očistiti potok. Sigurno će nam pomoći.

Zeko: (oduševljeno) Oh, divno!!! Znaš, baš si pravi prijatelj. Hvala ti. I ja ću vam pomoći.

Ivica: A ništa zeko. Čemu inače služe prijatelji nego da ti pomognu u nevolji.

Zeko ☺(odlazi kući i veselo pjeva)

Tra la la la la la la
do potoka opet ću ići ja,
vode ću se napiti,
rep ću umočiti
tra la la la la la la !!!

Svoju radost igranja studenti su podijelili i s mentalno retardiranom djecom iz kluba «Plamena ptica» Osijek.

LITERATURA

- Zlatko Bastašić, Lutka ima i srce i pamet, Školska knjiga, Zagreb, 1990.
Jesper Juul, Vaše kompetentno dijete, Educa, Zagreb, 1996.
V. Nikolin, B. Dražić, S. Stanković, S. Barić, Uvod u lutkarstvo, Zavod za izdavanje udžbenika, Beograd, 1965.
V. Švacov, Temelji dramaturgije
Zvezdana Ladika, Dijete i scenska umjetnost, Školska knjiga, Zagreb, 1970.
Vesnica Mlinarević, Život i škola, br 11(1/2004); Vrtično okruženje usmjereno na dijete
Vlado Krušić, Scenska umjetnost i dijete, br. 5, Zagreb, 1992.
K. Čukovski, Od druge do pete, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Beograd, 1970.
Mirjana Duran, Dijete i igra, 2 izdanje, naklada Slap, Jastrebarsko, 2001.

SUMMARY

Educational workshops based on drama skills and real life are organized every year in the frames of the puppetry and performing arts course with the students training for pre-school educators. As future educators those students should develop skills for supporting and developing children's performing skills, for the organization and implementation of various forms of drama and performance with the children of pre-school age. The aim of the puppetry course is using puppets in the educational process.

Primljeno 5. studenoga 2004.